

ע"פ 315/20 - פתחי ابو טאה, פאדל ابو טאהה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לעורורים פליליים

ע"פ 315/20

ע"פ 508/20

לפני:

כבוד השופט מ' מוז
כבוד השופט י' וילנר
כבוד השופט ע' גروسקובף

פתחי ابو טאה
פאדל ابو טאהה

המערער בע"פ 315/20
המערער בע"פ 508/20

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

עוררים על גזר דין של בית המשפט המוחזק בbear
שבע מיום 19.12.2019 בת"פ 61759-02-14, שניתן על
ידי כב' סגן נשיא א' ביתן

(18.05.2020)

כ"ד באיר התש"ף

תאריך הישיבה:

עו"ד אלכסנדר גאוסקון
עו"ד אורן דינרי
עו"ד אפרת גולדשטיין-רוזן
עו"ס ברכה וייס

בשם המערער בע"פ 315/20:
בשם המערער בע"פ 508/20:
בשם המשיבה:
בשם שירות המבחן:

פסק דין

השופט י' וילנר:

עמוד 1

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - il.org.judgments ©

1. לפנינו שני ערעורים על גזר דין של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' סgan הנשייה א' ביתן) בת"פ 61759-02-19 מיום 4.12.2019, בגין נגזרו על המערער בע"פ 508/20 (להלן: פאדל) 45 חודשים מאסר בפועל, ועל המערער בע"פ 315/20 (להלן: פאדי; וביחד: המערערים) 36 חודשים מאסר בפועל בגין עבירות נשק. על כל אחד מהמערערים נגזרו גם 12 חודשים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורם ממאסר, ובלבד שלא יעברו עבירה נשק המסוגת כפשע. בערעורים דן מושגים המערערים על עונשי המאסר בפועל שהושתו עליהם.

רקע וכתב האישום המתוקן

2. החל מחודש פברואר 2018 ועד לחודש פברואר 2019 הפעילה משטרת ישראל סוכן סמי מטעמה (להלן: הסוכן) לשם איסוף ראיות נגד חסודים שונים בתחום אמצעי הלחימה. כפי שיתואר להלן, המערערים היו מעורבים בעסקאות נשק בהן נכח הסוכן, וביום 2.7.2019 הם הודיעו בעבודות כתב האישום המתוקן שהוגש בעניינים בהתאם להסדר טיעון ביניהם לבין המדינה. על יסוד הודהתם, הורשע פאדל בעבירות של סיוע לעטקה אחרת בנשק, בצוותא, לפי סעיף 144(ב2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק) וסעיף 31 לחוק ובעבירות סחר בנשק בצוותא לפי סעיף 144(ב2) לחוק; ואילו פתחי הורשע בעבירה של עסקה אחרת בנשק, בצוותא, לפי סעיף 144(ב2) וסעיף 29 לחוק.

3. כתב האישום המתוקן כולל שני אישומים - הראשון בעניינים של שני המערערים והשני בעניינו של פאדל בלבד.

4. על-פי המתואר במסגרת האישום הראשון, ביום 10.9.2018, אדם בשם עבדאללה אבו זaid (להלן: עבדאללה) אשר היה מעורב בעסקת נשק עם הסוכן, יצר קשר עם הסוכן והציג לו לרכישת רובה מסווג "קרלו" תמורת 8,500 ש"ח. בהמשך, ביום 12.9.2018 נסעו עבדאללה והסוכן לתל שבע ברכבו של הסוכן ולקראת הגעתם, יצר עבדאללה קשר טלפון עם פתחי אשר כיוון את השניים למקום הימצאו - סמוך לביתו של פאדל. עבדאללה והסוכן הגיעו למקום בו הייתה פתחי, ופגשו שם גם את פאדל ואדם נוספת שזהותם אינה ידועה. בחילופ' זמן מה, יצא פתחי למקום המפגש וחזר כשבידו נשק מסווג תת מקלע מאולתר, יורה שבכוונו להמית. הסוכן וعبدאללה דרכו את הנשק ובדקו אותו, ולאחר מכן המכחו עם פתחי על מחיר הנשק אך ללא הצלחה מצדם. בסופו של דבר, שילם הסוכן 8,500 ש"ח בזמן לידי פתחי, ופתחי העביר את הכסף לידי של פאדל. עבדאללה ציין בפני הסוכן כי הוא מחזיק בביתו שברחת שני כדורי תחמושת והציג לו שייסעו לבתו על-מנת שיוכלו לערוך בדיקה לנשק. אחד מהמערערים אמר בתגובה שהכסף ישאר בידיהם בשלב זה וכי ימנעו מההעביר את חלקו של בעל הנשק עד לסיום הבדיקה. בהמשך לכך, עבדאללה והסוכן נסעו ברכבו של האחון לרהט ובדקו שם שהנשק יורה.

5. מהאישום השני עולה כי ביום 13.9.2018 יצר עבדאללה קשר עם הסוכן והציג לו לקנות שני נשקים מסווג "קרלו" - האחד תמורת 8,000 ש"ח מtel שבע והשני תמורת 7,500 ש"ח מרהת. בחילופ' שלושה ימים, שוחחו הסוכן וعبدאללה מספר פעמים בעניין העסקה ולאחר שתיאמו זאת מרראש השנה נסעו יחד לתל שבע לשם ביצוע עסקת הנשק. בהגיעם לתל שבע, נסע הסוכן על-פי הוראותיו של עבדאללה עד שהגיעו לבתו של פאדל, אשר פתח עבורים את שער הכניסה לבתו ואפשר לסוכן להיכנס עם רכבו למתחם הבית ולחנות שם.

עבдалלה והסוכן יצאו מהרכב, פאדל לחץ את ידיהם ושאל את הסוכן האם הביא עמו כדורי תחמושת, והלה השיב בחיווב. לאחר מכן, הוביל פאדל את הסוכן ועבдалלה לחצר, וילד, שהזהותו אינה ידועה, הביא נשק מסווג תת מקלע מאולתר, יורה שבכוcho להמית, עטף בבד – ונתנו לפאדל. פאדל הוציא את הנשק מהבד, דרך אותו והסוכן לקח מידיו את הנשק ובחן אותם. עבдалלה ביקש מהסוכן כדור תחמושת על-מנת לבצע ירי בנשך, הסוכן נתן לו כדור תחמושת ועבдалלה טען את הנשק בצדור וירה ירייה אחת לאויר בחצר הבית בה שהו. לאחר מכן, לקח הסוכן את הנשק לידי, חזר לרכבו יחד עם עבдалלה והעביר לידי של פאדל דרך חלון הרכב כסף בתמורה לנשך (עקב טעות נמסר סכום בסך של 9,000 ש"ח במקום סכום של 8,000 ש"ח) והסוכן ועבдалלה עזבו את המקום ברכבו של הסוכן שהנהשך עמו.

6. כאמור, המערערים הודיעו במסגרת הסדר טיעון בעבודות כתוב האישום המתוקן והורשו בעבירות שייחסו להם בו. במסגרת הסדר הטיעון הוסכם כי הצדדים יטענו לעונש באופן חופשי.

7. בהתאם לכך, התקיים דיון ונשמעו טענות הצדדים בעניין גזר הדין. המדינה טענה כי יש להטיל על פאדל עונש של 4.5 שנות מאסר בפועל במצטבר לעונש המאסר אותו הוא מריצה בגין עבירה קודמת. בעניינו של פתיחי עתירה המדינה להטלת עונש גבוהה כמעט שלוש שנים מאסר בפועל.

פאדל טען כי יש להטיל עליו עונש של שנתיים מאסר בפועל בגין שני האישומים, ואילו פתיחי טען כי הרף הנמוך במתחם העונש בעניינו צריך להיות 12 חודשים מאסר בפועל וכי העונש ההולם צריך להיקבע בתחום המתחם ואף לחרוג ממנו. עוד ציין כי אביו של פתיחי העיד לטובתו וכי הוגש תסקרי שירות המבחן בעניינים של המערערים בהם הומלץ על ענישה מוחשית של מאסר ומאסר על תנאי לנוכח הסיכון להtanegot עברית בעtid מצדם.

גזר הדין

8. במסגרת גזר הדין עמד בית המשפט המחויז על החומרה הגלומה במכירת נשק בלתי חוקי לאחר, ובפרט כאשר מדובר בברובים מאולתרים המהווים סכנה לציבור ואשר משמשים לביצוע פעילות חמורות ולביצוע פיגועים חבלניים. ציין כי התופעה של שחר בלתי חוקי בנשך מחמירה וגוברת, וכי העריכים החברתיים עליהם יש להגן מפני עבירות מסווג זה הם שלמות הגוף, אינטרס החח'ים וביטחון הציבור. בית המשפט המחויז ציין כי בעבירות נשק, כמו בעבירות אחרות, ניתן למצוא קשת רחבה של עונשים המושפעת מהנסיבות השונות והנסיבות המבחןות בין מקרה אחד לשנהו, ואולם בשנים האחרונות ישנה מגמת החומרה מוצהרת בענישה בגין עבירות אלו.

בהמשך לכך, עמד בית המשפט המחויז על נסיבות ביצוע העבירות בהן הורשו המערערים, ציין כי לביצועו קדם תכנון אשר כלל תיאומים עם הסוכן ועבдалלה, קיום מפגשים והשגת כל הנקש. עוד ציין כי במקרה הנדון אمنם לא התmesh הנזק הטעון בmanshet הנשך לאדם זר, ואולם המערערים לא ידעו זאת בעת ביצוע העתק וכי בצע כסף הוא שהוביל את המערערים לביצוע מעשיהם.

כמו כן, בית המשפט המ徇ז עמד על חלקו של כל אחד מהמעורערים בעבירות בהן הורשע וקבע כי חלקו של פאדל באישום השני היה מרכזי וכרכיעי וכי חלקו באישום הראשון אינו מבוטל. כן נקבע כי בעניינו של פאדל יש להתייחס לאירועים באישום הראשון ובאישור השני כאלו אירוע אחד אשר בגיןו יקבע מתחם עונישה אחד, וזאת בשל סמכות הזמן שבין שני האירועים, אשר החלקו של פתחי באישום הראשון, נקבע כי הוא היה לדמות בולטת ומרכזית.

9. בבאו לקבוע את מתחם העונישה, קבע בית המשפט המ徇ז כי בעבירות מסווג הנדון בנסיבות בהן מדובר בעבירה ברובה אחד ומידת האשמה היא גבוהה, יש לקבוע רף עונישה תחתון של 3 שנים. בהמשך לכך, נקבע כי נוכח מידת האשם המשמעותית של כל אחד מהמעורערים למשמעם, ובהתהשך בחומרת העבירות, נסיבותיהם, ומידיות העונישה הנוהגה – מתחם העונישה ההולם בעניינו של פאדל נע בין 3.5 ל- 5.5 שנות מאסר ומתחם העונישה ההולם בעניינו של פתחי נע בין 3 ל- 5 שנות מאסר.

10. בעת גזרת עונשם של המעורערים בתחום מתחמי העונישה שנקבעו בעניינם, נתן בית המשפט המ徇ז משקל לגורם הצער של המעורערים (פאדל היה בן 20 בעת ביצוע העבירה ופתחי בן 22); לנסיבות חיותם האישיות והמשפחתיות ובמיוחד לנסיבותיו המורכבות של פאדל ובנה העובדה שהוא המפרנס העיקרי במשפחה; לפגיעה שישב המאסר למעורערים ולמשפחותיהם, ובפרט למשפחתו של פאדל; להודאותם בעבירות שייחסו להם; ולטיסכוי השיקום שלהם. בית המשפט המ徇ז הוסיף כי נוכח המלצת שירות המבחן ובעיקר נוכח הערכות הנוגעות לרמת הסיכון למקרים נוספים של עבירות על החוק – נראה שככל אחד מהמעורערים זוקק להרעתה אישית. בתוך כך, הדגיש בית המשפט המ徇ז כי פאדל ביצע את המעשה האמורים בתחום ימים ספורים מאז שחררו בערובה ממעצר בגין עבירות אחרות בהן הואשם.

נוכח כל האמור, הטיל בית המשפט המ徇ז על המעורערים את העונשים הבאים: על פאדל, 45 חודשים מאסר בפועל בגיןימי מעצרו – 12 חודשים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, לביל עבורי עבירות נשק מסווג פשע; ועל פתחי 36 חודשים מאסר בפועל – 12 חודשים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, לביל עבורי עבירות נשק מסווג פשע.

הערעורים דנן נסבים על גזר דיןו של בית המשפט המ徇ז.

הערעורים דנן

11. ערעורו של פאדל: בערעורו טוען פאדל כי בית המשפט המ徇ז שגה כאשר ייחס לו חלק לא מבוטל באישום הראשון, וזאת על-אף שמעורבותו בסתכמה בכך שהעסקה הتبוצעה בסמוך לביתו, בכך שהיא נוכחה בעת ביצועה ובכך שקיבל לידי את כספי התמורה מידיו של פתחי. בהקשר זה צוין כי לא בכדי למנוע המדינה מלצין בכתב האישום המתוקן מהו הסכם שפאל קיביל לידי, שכן, כך נטען, פאדל לא קיבל לידי את מלאו התמורה. מכל מקום, טען כי פאדל החזיק בכיסף אך לשם שמורת עד לסיום בדיקת הנشك, ובטרם יועבר לבעל הנشك.

פأدיל מוסיף וטען כי מתחם הענישה שנקבע בעניינו כמו גם העונש אשר הושת עליו חריגים מהענישה הנהוגת במקרים דומים, ומפרים את עיקנון אחידות הענישה, ביחיד בשווואה לנאים נוספים אשר נتفسו במסגרת פעילותו של הסוכן ואשר קיבל לטענותו עונשים מקלים יותר. עוד טוען פأدיל כי בעת קביעת מתחם העונש ההולם, ניתן בית המשפט המחויז משקל רב לשיקול שבהרעתה הרבים – ובכך נتفس לכלל טעות.

לבסוף נטען, כי בבאו לקבוע את עונשו של פأدיל, לא ניתן בית המשפט המחויז משקל מספק לניסיובתו האישית, דוגמת היותו המפרנס היחיד במשפחתו; העובדה כי הודה בהזדמנות הראשונה במעשהיו ובכך חסר זמן שיפוטי יקר; והעובדת כי ביצע את מעשיו לאחר שהתעורר עם גורמים שליליים במסגרת חלופת המ Zucker שרצה.

12. ערעורו של פתח: לטענתו פתח, עיוון בפסקה שנסקירה על-ידי בית המשפט המחויז מלמד כי מתחם הענישה שנקבע בעניינו מחמיר עמו יתר על המידה וכי מסקנה זו נלמדת אף מעין בגזרי הדין של יתר הנאים שהועמדו לדין בעקבות פעילות הסוכן. בהקשר זה טוען פתח כי בית המשפט המחויז שגה כאשר קבע כי בעת קביעת מתחם העונש ההולם לא "ילך בחשבון עיקנון כי בסימן לב לגילו הצער, להיווטו ללא עבר פלילי, לחשש כי יסגל אורח חיים שלו בעקבות מסר ממושך ולאור המתוואר בתסוקיר שירות המבחן - הרי שהיא על בית המשפט המחויז לחרוג לkolah מן המתחם שקבע בעניינו.

13. טענות המדינה: המדינה סומכת ידיה על גזר דין של בית המשפט המחויז וטענת כי העונשים שהושו על המערערים, אינם חריגים מדיניות הענישה הנהוגת. עוד טענת המדינה כי במקרה הנדון לא ניתן לעיקנון אחידות הענישה ולהשוו את עונשם של המערערים לעונשים שנגזרו על יתר הנאים שהועמדו לדין בעקבות פעילות הסוכן, שכן במסגרת המבצע המשטרתי הוגש כתבי אישום נפרדים ומשכך לא מדובר ב"פרשה אחת". בתוך כך נטען כי אמנים כתבי האישום הוגשו על-רकע פעולה שבוצעה על-ידי אותו סוכן ואולם אלו הוגשו בחלוקת בגין עבירות נוספות, ובנוסף לכך אין קו המקשר בין הנאים בכתביו האישום השונים. אף לגופם של דברים נטען כי העונשים שהושו על נאים נוספים שהועמדו לדין בעקבות פעילות הסוכן אינם מקלים ביחס לאלו שנגזרו על המערערים שכן נסיבות הביצוע בעניינם הן שונות.

התסוקירים המשלימים מטעם שירות המבחן

14. להשלמת התמונה צוין כי לקרה הדין בערעורם הוגש לעיינוו תסוקירים משלימים מטעם שירות המבחן. מהתסוקיר המשלימים בעניינו של פأدיל, עולה כי אמנים עם תחילת ריצוי מסרו הוא הביע מוטיבציה ראשונית לשינוי בדפוסי התנהגותו ואולם לאחר שנדע לו כי הוא עתיד להשתלב בקבוצה טיפולית סרב וכך הגיע במקביל בקשה לעבור לבית סוהר אחר. כן צוין כי נרשמה לחובתו עבירות ממשמעת בגין קטטה עם אסיר אחר. אשר לפתח, בתסוקיר המשלים בעניינו מתוואר כי הוא עתיד להשתלב בתוכנית תעסוקה, כי הוא נמצא בקשר עם בני משפחתו וכי בשל קטטה עם אסיר נרשמה לו עבירה ממשמעת. עוד צוין, כי פתח אמנים מגלה תובנה ראשונית בדבר חומרת מעשו אך עדין מתקשה להבין מדוע ביצע אותם; מביע חריטה בעיקר נוכח המחיר האישי אותו הוא משלם; מביע מוטיבציה להשתלב בטיפול וכך שולב בפועל בקבוצות טיפוליות.

15. לאחר ששלמתי את טיעוני הצדדים הגעתו לכלל מסקנה כי דין העורורים להידחות, מהטעמים המפורטים להלן.

16. מצדוע, ערכאת העורור אינה נוטה להתערב בגורם דין של הערכאה הדינית אלא במקרים חריגים בהם לוקה גזר דין בעונש מהותית או מקום בו העונש שהושת חורג באופן ממש מרמת העונשה המקובלת או הרואיה בנסיבות דומות (ראו: ע"פ 1397/13 מדינת ישראל נ' חמיאל, פסקה 11 (6.9.2016); ע"פ 2834/18 ג'ابر נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (15.1.2019); ע"פ 2564/19 אזברג נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (18.7.2019)).

לא שוכנעתי כי המקרה שלפניו נופל בצד מקרים חריגים אלה. חרף טענות המערערים בנדון, אף שנדמה כי מתוך העונשה בעניינם נקבע על הצד הגבוה של מדיניות העונשה הנוגגת, אין הוא חורג (ובודאי שאינו חורג באופן ממש) ממנה, וכן גם העונש שנגזר על המערערים בסופו של יום (ראו והשוו: ע"פ 2422/14 חדר נ' מדינת ישראל (21.12.2014); ע"פ 2802/14 ג'אמיס נ' מדינת ישראל (26.7.2018) בעניין ערעורו של "קנטרה"; ע"פ 17/8045 בראנטי נ' מדינת ישראל, (16.8.2018) בעניין ערעורו של המשיב 2 בע"פ 17/8347 ובעניין ערעורו של המשיב 2 בע"פ 18/999; ע"פ 19/971 מדינת ישראל נ' געביס (11.7.2019)).

אצין בהקשר זה כי בית משפט זה לא אחת כי ערכאת העורור בוחנת "בראש ובראונה", את התוצאה העונשית הסופית, וגם אם נפלה שגגה באופן הפעלת מגנון הבניית שיקול הדעת שעוגן בהוראות תיקון 113, אין בכך כדי להצדיק קבלת עורור כאשר התוצאה העונשית אינה מצדיקה התרבות" (ע"פ 15/8109 אביטן נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (9.6.2016)). בעניינו, התוצאה העונשית הסופית אליה הגיע בית המשפט המחויז אינה מצדיקה, כאמור, את התרבות.

17. רבות נכתב על החומרה הרבה הטמונה בעבירות נشك, ובפרט בעבירות של עסקאות בנשק, המצדיקה מדיניות עונשה מחמירה במיוחד. מדיניות זו מגלמת את האינטראס הציבורי המחייב להרטיע את היחיד ואת הרבים מפני ביצוע עבירות נشك, וזאת בשים לב לסייע הממשי הטמון בעבירות אלה לשлом הציבור ולבטוחונו.

18. על רקע האמור, ניכרת בשנים האחרונות מגמה ברורה של החומרה בעבירות נشك ובפרט בעבירות של סחר בנשק (ראו: עניין 9 ח'דר, בפסקה 10; ע"פ 15/8280 גולани נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (28.3.2016) ותד נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (14.6.2017)).

19. לא מצאתי לקבל אף את טענת המערערים בעניין עקרון אחידות העונשה, לפיו יש להשוו את עונשם לעונשים שנגזרו על נאים אחרים שהועמדו לדין כתוצאה מפעולות הסוכן. אכן, ככל יש לשאוף להחלת שיקולי עונשה דומים על נאים אשר הורשו בעבירות דומות ובנסיבות נסיבתיות דומות, בעיקר כאשר הם מושעים במסגרת "פרשא אחת". ואולם, המדינה צינה בתשובתה כי העובדה שהוגשו במקרה הנדון כתבי אישום נגד נאים שונים כתוצאה מאותם מבצע משטרתי ופעילותו של אותו סוכן, אינה הופכת

את כלם לנאים ב"פרשה אחת". וכן, מדובר בנאים אשר הוגשו בעניינים כתבי אישום נפרדים, וזאת מאחר שהם מעורבים בעסקאות שונות ללא חוט שמקשר ביניהם לבין המערערים מלבד מעורבותו של הסוכן בעניינם, משכך, ומשמעותי כי הענישה במקרה הנדון אינה חריגת מדיניות הענישה הנהוגת במקרים דומים, וכי קיימת הבחנה בין המערערים לבין המעריבים האחרים הנגזרת מהמערכות הנسبתיות של העבירות ושל המערערים, דין הטענה להידחות (ראו: ע"פ 15/1987 דורין נ' מדינת ישראל, פסקאות 11-12 (17.8.2015)).

20. אשר לנسبות ביצוע העבירות, מצאתי כי אלו עומדות במקרה הנדון לחובת המערערים. שני האירועים המתוארים בכתב האישום המתוקן התרחשו בסמוך לביתו של פאדל ובכך הוא היווה גורם משמעותי אשר אפשר את התממשותן של העסקאות. כמו כן, במסגרת האישום השני גילה פאדל מעורבות רבה שכן הוא הוביל את המערערים לחצר ביתו, גרם להבאת הנשך, דרך את הנשך וכן קיבל את התמורה לידו. אשר לפתחי, מעורבותו באישום הראשון הייתה משמעותית שכן הוא הוביל את הסוכן ועובד אלה סמוך לביתו של פאדל, הביא את הנשך וכן קיבל את התמורה עבورو לידו. בסופו של דבר, בשני האירועים נמכרו תתי מקלע מאולתרים, ונדמה כי אין צורך להזכיר מילים על הסכנה ממשית לשלוום הציבור הנובעת ממעשים אלה.

21. לצד כל האמור, בית המשפט המחויז הביא בחשבון את נסיבותיהם האישיות של המערערים, את גילם הצעיר, ואת העובה שהווו במינוס להם. ואולם, מסקנותו של בית המשפט המחויז, אשר התבבסה בין היתר גם על תסקרי שירות המבחן, הייתה כי כל אחד מהמערערים זקוק להרתקה אישית. על יסוד האמור ויתר נסיבות העניין גזר בית המשפט המחויז את העונשים האמורים על המערערים, וכאמור לא מצאתי הצדקה להטערב בשיקול דעתו. יש לקוות כי המערערים, אשר עתידם לפנייהם, ימצאו את דרכם במהלך המאסר ולאחריו למסלול טיפול ושייקומי.

22. סוף דבר: אציג לחבריי לדוחות את הערעורים.

שפט

השופט מ', מזון:

אני מסכימים.

שפט

השופט ע' גروسקובף:

אני מסכימים.

עמוד 7

שיפוט

הוחלט כאמור בפסק דיןה של השופטת י' וילנر.

ניתן היום, ט"ו בסיוון התש"ף (7.6.2020).

שיפוט

שיפוט

שיפוט